

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 16. (76.) évf.

11. szám. 2006 november

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Csendes születésnap

„Ez az Isten háza és a menny kapuja” – mondta Jákob (1Móz 28,17), majd a követ, amely előbb még párnájául szolgált, fölállította emlékjelül, és olajat öntött rá. Ez volt a bételi szentély alapításának „szertartása”. Azóta ahány istentiszteleti helyet alapítanak, mindet megszentelő tisztelet veszi körül, akár szentélyről (mint a katolikusoknál, ortodoxoknál), akár „csupán” gyülekezeti templomról van szó – mint a protestáns egyházakban vagy a zsinagógákban, mecsetekben.

Kolozsvár Kossuth Lajos – korábban Magyar – utcai unitárius temploma a büszke önállóság-tudat és az áldozatvállaló egyháziasság szimbóluma. Hiszen a 18. század második évtizedétől fogva a kolozsvári unitáriusok istentiszteleti helyként csupán kisebb épületeket – többnyire magánházakat – használhattak. II. József Habsburg-császár türelmi rendelete nyomán azonban a méltó templom utáni merő sóvárgást át lehetett formálni tervezésbe. Sőt 1790-ben a kolozsvári egyházközség már anyagilag is készen állt új templom építésére.

Két évvel később Anton Türk vásárhelyi pallér „pályázatot nyert” – mondanánk mai szóhasználattal. Négyéves kivitelezési szerződés mellett az ő tervei öltöttek formát: klasszicista ízeket megsejtető barokk hajója, kései-rokokó szőszéke, A. Hartmann és M. Sindler kőfaragó mesterek gondos csinnal megmunkált ékítményei, s a későbbi átalakítások – elsősorban a Pákei Lajos fantáziáját dicsérető barokkos toronyfedél – mára Kolozsvár belvárosának egyik gyöngyszemévé avatja. De nem kevésbé fontos, amit csak az építészterén kifinomultabb szem vesz észre: a 19. század első harmada végén a templom keleti oldalának nekítámasztott pillérek és a nyugati oldal kettős támasztóívei, amelyek a Dávid Ferenc utcának összetéveszthetetlen, sikátorszerű látványt kölcsönöznek. Ezek a toldások persze stati-

kai célokat szolgálnak, de örök érdemeket szereztek néhai Alföldi Antalnak, akit méltán tarthatunk a templom megmentőjének.

1796. december 14-én, kétszázöt esztendeje, Lázár István püspök szentelte fel a Magyar utcai templomot. Ma az egy Isten dicsőségére – „In honorem solius Dei”, hirdeti az oromfelirat – ismét megóvott, rendezett, szép templomba gyülekezhetnek a belvárosi unitáriusok. Hiszen 1996-tól nagyszabású restaurálási-helyreállítási munka kezdődött. És tart a mai napig is.

A kolozsvári Utilitas tervezőműhely szakemberei – elsősorban Eke Éva építész – a strukturális javításoktól kezdve „gazdái” voltak a templom rehabilitációjának. A tető szintjén betonkoszorúval vették körül az épületet és kicserélték a teljes fedélszetet. A boltívek megerősítésére vonóvasakat helyeztek be.

A külső javítások még a második évezred utolsó esztendejében kezdődtek. „Az utca embere” számára kétségkívül ez volt a leglátványosabb, a templombelső javítása azonban – teljes állványozással – talán még ennél is nagyobb munkát jelentett. A boltozatokon kívül a stukatúrák megújítása, kipótlása nagy gondosságot igényelt. A ma látható – igazán elismerésre méltó – eredmény a műemlékek felújítására szakosodott Creative Group és vezetője, Nagy János munkáját dicséri.

2005–2006 telén indult meg a hőszigetelés, és ugyancsak az utóbbi évben nyitották meg a templom kriptáját is.

Kolozsvár belvárosi unitárius temploma 2006-ban méltó arccal fordul egy újabb politikai-társadalmi szakasz – az uniós „éra” – felé. A benne Istent tisztelőnek nem kell lehajtaniuk fejüket, ha örökségvédelemről esik szó. Bár az is igaz, hogy a gyönyörű templom csak nagy ünnepeken és alkalmi rendezvények napján telik meg teljesen.

Nagy kérdés persze, merre alakul az egyházközség viszonya templomához. És általában az unitárius gyülekezetek mennyire tartják sajátjuknak a templomukat? Hiszen az egyházközség lelki és adminisztratív intézmény egy időben. A kérdés lényege valójában ott keresendő: mennyire tudjuk felismerni, hogy az intézmény mi magunk vagyunk? A szocia-

lista évtizedek hozzászoktattak ahhoz, hogy az intézményekkel szemben csak elvárásaink lehetnek. Hiszen sem jog, sem alkalom nem adódott ahhoz, hogy valódi intézmény-alkotók lehessünk. Mára ekként az intézményekről való gondoskodás jószerevével kiment a divatból, s nem irántuk, hanem többnyire valóban csak velük szemben vannak érzelmeink, indulataink, elvárásaink.

Az önfenntartó egyházközségeké, az áldozatvállaló gyülekezeteké és az önmagukért felelősséget vállalóké minden érdem és dicséret! Aki a templomát – „a menny kapuját” – a magáénak érzi, annak talán kulcsa is van a kapuhoz.

Jakabffy Tamás

„Jakab 4,15-tel”

Karácsony minden bizonnyal az idén is naptári pontossággal köszönt ránk angyalaival, megszokott, hagyományos módján és meglepetéseivel, s mindannyian békeességben és szeretetben ünnepelehetünk. Reméljük, hogy hiányérzeteinkből is orvosol, betölt majd néhányat, ha azok az adventben felszínre bukkannak, tudatosulnak bennünk.

Ilyen hiányérzetem például az, hogy egyre ritkábban, valójában alig-alig hallok a régen oly gyakori, lelkészi körökben majdnem kötelező elköszönési formulát, amellyel újabb találkozások ígérését lezártuk, mintegy megpecsételtük, egymástól elköszöntünk: „Jó, akkor Jakab 4,15-tel...”

Mielőtt valaki holmi közös ismerősre és vonat- vagy autóbusz-indulási időpontra gondolna, sietek pontosítani: egy bibliai versről van szó, amelynek ez a lényege: „Ha az Úr akarja és élünk...”

Ez a feltételezettség a nem olyan távoli múltban (is) jól működhetett. A gyarló közlekedési viszonyok ellenére is legtöbbször pontosan, időben megérkeztem, megérkeztünk, hogy együtt legyünk örömben, bánatban egyaránt.

És még egy emléktöredék... Hajdan édesapám – hivatalosan gépkocsivezető! – minden tilalma és neheztelése dacára legtöbbször alkalmival utaztam, népszerűbben: stoppoltam. Édesapám testi épségemet feltette az alkalmi vezető hozzá-nem-értésétől, s amikor háritani próbáltam, hogy „otthon is”, még az ágyban is megtörténhetik az, aminek meg kell történnie, idegesen és unitárius módon legyintett: Istennek semmi köze ahhoz, hogy az ember nem vigyáz magára, ha fölöslegesen kockáztat.

Hosszasan mesélhetnék stoppos kalandjaimról. Engem mégis inkább az ilyenfajta utazás emberi „természetrája” foglalkoztat, annak lelki töltete. (Életemben egyetlenegyszer késtem le egy szolgálatról, Bukarestben – az is a Román Államvasutak jóvoltából történt.)

Amikor az ember alkalmival utazik, látszólag az a tér jelenti az elsődleges kihívást, amelyet át akar hidalni. Valójában azonban az időt hívja ki, vele fut bizonytalan kimenetelű versenyt: az alkalommal s ezáltal a lehetőségekkel – és önmagával. Thomas Mann *A Varázshegy* című regényére sem kívánok most bővebben

utalni, de a célbajutásban – a lelki élmények tömkelegén át – valahol üdvösségünk elnyeréséről van szó, legalábbis a kockázat izgalmáról, lázáról. Aki utazik, az egy kicsit mindig kilép önmagából, amikor térben és időben elmozdul, kiköppen a megszokottságból, s ha végül megérkezik, a találkozásban Isten is jelen van. Ezért hiányolom, hogy a leggyakrabban arról beszélünk, hogy honnan, hová, hogyan, mivel és kivel... és a Jakab 4,15-ről egyre ritkábban hallani, pedig bizonytalansága ellenére is mély hittartalmat fejez ki: „ha az Úr akarja és élünk...”, akkor ott leszünk, megérkezünk és találkozunk, együtt leszünk; minden más akadály, feltétel mellékes, legyőzhető, meghaladható, akaratni készségem feltétlen, egyedül Isten erősebb nála, az ő akaratának kiszámíthatatlansága és végességem, halálom váratlansága. Jakab 4,15 nem mentegetőzés, hanem Isten előtti meghajlás és a baráti bizalom egyidejű kifejezése.

Milyen is hát ezek után a valóságos (és lelki) stoppolás? Aki országutak szélén várakozik, annak először is jól kell ismernie a megfelelő helyeket és időpontokat. Tudnia kell, hogy az úrvezetők és magányos nők rezenestelen, néha lenéző arccal hajtanak el mellette, integetnie is fölösleges. Messziről meg kell látnia a rendszám-táblákat és összevetnie a maga útvonalát azok lehetséges útírányával. Tudnia kell, hogy sötétedés után a tehergépkocsik is ritkán állnak meg, a török kamionsofőrök pedig a legtöbbször autóversenyzőknek születtek.

Esküszöm, szuggerálni is lehet a tétovázó vezetőt, testi beszéddel könyörgőre fogni, s ha lassít, meg kell előznie a sors-társakat is. És ezzel korántsem ér véget az utazás! Miután fel- és megszusszansz, emberismeretből vizsgálol: milyen nyelven szólal meg, miről társalogj, vagy egyszerűen jobb, ha befogod a szád, mert kiszolgáltattott vagy, amíg célhoz nem érsz. Ha nem akarod, nem kell elmondanod, ki vagy és hová tartasz, ha felfeded lelkész mivoltodat, túl a fikciókon, gyónások meghallgatására is fel kell készülnöd. Lelked, lelkiségek, sorsok metszéspontja egy-egy ilyen utazás, s végül, mint mindenért, fizetni is illik, többet vagy kevesebbet, valahol a hivatalos útidíj körüli. Ritkán az is előfordul, hogy nagylelkűen

legyintenek: ingyen kegyelemből, csak a társalgás, az álom elűzése miatt vétettél fel az útszélről. Ilyenkor melegebb az elköszönés, jókívánságos, s az is megtörténhetik, hogy legközelebb integetés nélkül kanyarodik a járdaszélhez új ismerősöd.

Röviden: olyan a stoppolás, mint az élet, annak keresztmetszete, mint minden utazás és találkozás, történés – legfőbb nagyobb a kockázata s ezért az intenzitása is.

Mitől adventi ez az elmélkedés? – kérdezheted, kedves Olvasó, hiszen sejtéd, nem a stoppolás kézikönyvét akartam leírni e rövid elmélkedésben.

Attól lenne adventi – véleményem szerint –, hogy akár azt valljuk, hogy az ünnep közelít felénk, akár azt, hogy mi közeledünk hozzá, az advent magába foglalja az elindulás, úton levés és megérkezés mozzanatait, s arról is hírt hordoz, hogy a karácsony nem csupán az isteni és emberi pillanatnyi találkozása, hanem azok egymásmellettiségének bizonyossága is. Isten nemcsak vár minket, hanem az úton is velünk van – vagy éppenséggel nincs velünk, mert *mi* nem vagyunk vele, *mi* akarunk mást, mint amit ő akar. Az utazás mindig és mindenkor fokozott potenciális életveszélyezettség is. Utazni érdekes, izgalmas, szórakoztató, de végzetes is lehet. Nemcsak azt köszöntjük csókkal, aki megérkezik, attól is csókkal búcsúzunk, aki hosszabb útra távozik, hiszen kimondhatatlanul ugyan, de ott van a lelkünkben a „ki tudja” kétsége.

Ez a kimondott vagy kimondatlan „ha élünk” kicsit elbizonytalanít, a kétségesség előszobája, hangsúlyozása függőségünknek és kiszolgáltatottságunknak, de egybekötte azzal, hogy „ha az Úr akarja”, meg is erősít, meghaladja tehetetlenségünket, útra hív és útra készítet, hiszen Isten „akarja” célbaérésünket, ezért teremtett, ezért indított útnak, ismerős vagy ismeretlen útítársainkkal együtt. Az életünk nem helybenülés, helybenélés, s mint ilyen akkor is egyféle kaland, ha a legfelelősebb kísérlet. Végző soron elindulni és megérkezni pillanatnyiség. Ami köztük van, az az élet.

Édesapám hajdani aggodalmát ma már én is érzem és teljes egészében osztom: kislányunknak, aki már majdnem nagylány, a „fejlesztés” terhe alatt meg van tiltva a stoppolás. De csupán vég-szükség esetén merem ajánlani férfinemű szolgatársaimnak is. Féljük azokat, aki-

folytatás a 4. oldalon

Szász Ferenc

'56 – unitáriusul

Aligha van egyházi, politikai vagy magára valamennyire is adó társadalmi civil szervezet, amely október-november fordulóján ne adózott volna az ötven évvel ezelőtti forradalom és szabadságharc emlékének.

Az ünneplések sorozatában természetesen az Erdélyi Unitárius Egyház is megtette a magáét. A számos helyi, egyházközségi rendezvényen túl két központi ünnepség is méltó főhajtás volt a mártírok és szenvedettek előtt. Október 21-én felavatták az '56-os mártírok emléktábláját a kolozsvári unitárius templomban. Dr. Szabó Árpád püspök a 78. zsoltár kezdő soraira épített prédikációjában a bukásban is győztes forradalom méltóságáról szólt. A zsarnokság felett egykor olyan erkölcsi diadal született, amelynek szelleme büszkeségre és példa-követésre kötelez. Annál sajnálatosabb, hogy ma olykor méltatlan utódoknak bizonyulunk, akik politikai székértáborokba tömörülve képtelenek vagyunk együtt ünnepelni, holott el nem múlt feladatunk a hőies igazságvállalásnak ezt az újkori példázatát „elbeszélni a jövő nemzedéknek,... hogy adják azokat tovább utódaiknak. Tudja meg ezt a jövő nemzedék, a születendő fiak, és ha felnőnek, beszéljék el fiaiknak...” (Zsolt 78, 4–6)

„Úgy nézzünk egymás szemébe, hogy hitet tegyünk azon értékek mellett, amelyekért szabadságukat és életüket áldoz-

Benkő Levente történész a nagyajtai ünnepségen '56 erdélyi utóéletét elemezte.

Hegedűs Kornélia tanárnő irányításával a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai jól szerkesztett versösszeállítással adóztak a forradalom emlékének.

ták 1956 hősei – mondta az ünnepségen Kolumbán Gábor főgondnok. – Egyházunk mindig a szabadság, a felelősségvállalás és a szeretet tanát hirdette. Kegyelettel emlékezünk azokra a nemzetársainkra, akik életüket áldozták. Ne feledjük azonban: áldozathozatal nélkül nincs szabadság” – tette hozzá.

Markó Béla RMDSZ-elnök arra utalt, hogy mivel ötven esztendő alatt két nemzedék is felnőtt, '56 szabadságharcát és forradalmát ma már történelemnek tekintjük. Mégis állandó feladat marad végiggondolni, hogyan buknak el sorra szabadságharcaink, amelyekről utólag kiderül: mégis mi győztünk. 1956 viszont több is, mint történelem: feladat és felelősség, hogy értelmezzük önállóságunk és összefogásunk tanulságát. Annyi teher, kihívás és feladat között ez is ránk hárul – folytatta.

„1956-ban megbukott a kommunizmus, és csak a rendszer élt még harminchárom évet. Felnőtt, józan, racionális emberek számára már világossá vált: szertefoszlott az illúzió, az álom a kommunizmus életképességéről. Nemcsak fejet hajtunk azok előtt, akik szóval és tettel szembefordultak a rendszerrel, hanem vállaljuk mint feladatot és felelősséget az eljövendő nemzedék számára!” – mondta Markó Béla.

A püspök felolvasta az 1956-os forradalom erdélyi unitárius áldozatainak névsorát: három teológiai tanár, tíz lelkész és négy

folytatás a 4. oldalon

J. T.

Kolumbán Gábor főgondnok megnyitó szavai Kolozsváron

Koszorúzás a kolozsvári új '56-os emléktáblánál. Két elítélt gyermeke: Erdő László és dr. Gellérd Judit dr. Szabó Árpád püspök mellett

„Jakab 4,15-tel”

folytatás a 2. oldalról

ket szeretünk a bizonytalanságtól, kiszolgáltatottságtól, a váratlan veszélytől, attól, hogy nem tudjuk, éppen hol vannak és ki-vel. Ahogy előre haladunk az időben, túl sok utolsó találkozásunk bizonyul – váratlan hírek érkezésekor – *legutolsónak*.

Mégsem ítélem el egyértelműen az alkalmi utazás megismételhetetlen egyszerűségét, még akkor sem, ha – Bálint Tiborral szólva – „nekem már fáj az utazás”.

Lehet, hogy nem bölcs élettapasztalat, hanem egyszerűen beletörődő rezignáltság, mégis remélem, hogy hittartalommal bíró: nem félek a stoppolástól, hanem *féltem magam*, hiszen végső soron – halál előtt vagy éppen azután – úgyis az fog történni, amit Isten akar: nem sorsszerűen, hanem a szabadság akarati döntése szerint.

Nem kísértés és nem Isten kihívása tehát, hogy néha útra kelve nem az állomás felé indulok, hanem valamelyik városzél felé, a „stoppos helyre”. Inkább önmagam

próbára tétele ez, emlékidéssel együtt: merem-e vállalni ezt a kiszámított bizonytalanságot, akár kényelmetlenséget?

És ott bennem a bizonyosság is: megérkezem. Olyankor érkezem, amikor vártak, mégis váratlanul, hétköznap vagy ünnepnap, könnyű útításkával és lélekkel és mégsem teljesen üres kézzel és szívvel. S ha megkérdik barátaim, szeretteim, vagy megkérdi majd az Isten, „mivel jöttél?”, remélem, felismeri, felismerik, és nem megütközést, hanem megértést kelt a megoldásnak szánt válasz: „Jakab 4,15-tel!”

'56 – unitáriusul

folytatás a 3. oldalról

teológus hallgató élete morzsolódott szét a román nacionalista megtorlás malomkerekei között.

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai Hegedűs Kornélia tanár irányításával jól szerkesztett, precízen megtanult és kidolgozott verskollázst adtak elő. A kollégium Péterffy Gyula Énekkara pedig kórusmű-összeállítással tisztelt. Az ünnepség a templom előterében elhelyezett emléktábla leleplezésével és megkoszorúzásával ért véget.

Október 28-án Nagyajtán folytatódott az Egyház központi megemlékezése. A püspök által végzett istentisztelet keretében Fekete Levente helybeli lelkész és Máthé Dénes főgondnok méltatta a forradalom eseményeit, és összefoglalta üzenetét. Máthé Dénes külön is köszöntötte a gyermekeket és a fiatalokat. „Számunkra ez a sötétségben fényt és utat mutató csillag” – szölt

Markó Béla ünnepi beszéde a kolozsvári templomban

hozzájuk, miután az ötven évvel ezelőtti történések különféle megnevezéseit vette számba – a politikai széljárások és az igazságtisztelet tükrében.

Az '56-os forradalom előzményeinek összefoglalását is átnyújtotta a nagyszámú hallgatóságnak Benkő Levente történész, természetesen főként az erdélyi vonatkozásokat kiemelve. Előadását kiválóan egészítette ki Korodi Alpár kolozsvári történelemtanár dolgozata (lásd az *Unitárius Közlöny* októberi számában). Az előadók az erdélyi következményeket elemezve kimutatták: az „utódállamok” hányattatott sorsa egyértelműen a bolsevik, majd nacionálkommunista diktatúra immoralitás gyakorlatában gyökerezik, s természetesen ez ellen irányult

A középajtai fúvószenekar

minden számottevő politikai reakció – élén az '56-os forradalommal. Benkő Levente kezdeményezte: a romániai törvényhozás alkosson jogszabályt valamennyi volt politikai meghurcolt alanyi jogon történő rehabilitálására.

A nagyajtai '56-os emlékmű lábánál Kelemen Csongor egykori elítélt a maga kálváriájára emlékezett, majd a nagyajtai unitárius ifjak és a Gazdag Miklós Polgári Daloskör rövid műsorát követően az emlékezők koszorúkat, virágokat helyeztek el a politikai meghurcoltak emlékművénel és a forradalmat követő megtorlásban a tiltakozó öngyilkosságot választott Moyses Márton sírján.

Kelemen Csongor '56-os elítélt emlékbeszéde Nagyajtán

Az én ötvenhatom

Mi, akik még élünk, és az ötvenes években voltunk fiatalok, bizonyára valamennyien őrziünk emlékezetes napokat, történéseket a sorsfordító esztendőből.

Az én '56-om november elsejére esett. Minden anyagi nyomorúságaink ellenére 1956 nyara boldog és vidám volt. Harmadéves magyar szakos hallgatóként derű és jövőbe vetett hit, bizakodás töltött el. Volt valami a levegőben, amit az egész egyetemi ifjúság érzett, „fényes szelek” fújtak. Aztán az októberi események a rádiók köré tömörítette a fiatalokat (rádiókészülékből akkor még igen kevés volt). Egész Erdély hallgatta a híradásokat. Hittük, hogy a forradalom győzni fog. Bár senki felmenőm nem nyugodott a Házsongárdban, mégis minden évben kimentünk a barátokkal elvegyülni a mindenszentek-napi nagyvásár sátrai között, gyönyörködni a világ talán legszebb temetőjének fényeiben, s meggyújtani az emlékezés gyertyáit unitárius szellemóriásaink, Brassai Sámuel, Berde Mózsza, Bölöni Farkas Sándor, Kriza János hantja fölött.

Az 1956-os világitás annyiban volt más, mint az előbbieket, hogy a talán „legerdeyibb” erdélyi költő, Reményik Sándor sírjához vonultunk évfolyamtársaimmal. Föltakarítottuk a száraz faleveleket, meggyújtottuk gyertyáinkat. Mivel az agyonhallgatott „irredenta” Reményikről nem volt tanácsos beszélni, verset olvasni, mi több, mi magyar szakosok nem is hallottunk róla az egyetemen – nehogy megfertőzőn példás életével, hűségével –, így egyedül én tudtam egy versét, az *Öröktűz* címűt (kislány koromban szavaltam a belvárosi templomunkban egy Dávid Fe-

renc-ünnepélyen). A vers híres, szállóigévé vált sora a költő fekete márvány síremlékén hirdeti: „Egy lángot adok, ápolod, add tovább!” Ezzel a verssel idéztük meg a „nagy itthon maradó” szellemét. A sír körül álló kollégák háta mögött bőrzekés ismeretlenek álltak kifejezéstelen arccal, de nekünk meg sem fordult a fejünkben, hogy gonosz szándékú, sötét alakok lennének. Am ez így volt jó, mert így nem szállt inunkba a bátorságunk. Kollégánommal, a most Bukarestben élő Csire Gabriellával karonfogva indultunk hazafelé. Másnap hallottuk, hogy bőrkabátosok igazoltattak néhány fiúkollégát, minket, vékony leánykákat, nem érdemesítettek erre. Más egyetemista csoportok sokkal „rebellisebben” emlékeztek, s amikor elindult a boszorkányüldözés a „vétkesek” megbüntetése, rádióhallgatók és temetőben emlékezők egyaránt áldozatul estek a véres bosszúállásnak. Három fiatal tanárunk, Lakó Elemér, Varró János, Dávid Gyula, a másodéves Péterffy Irénke, az elsőéves magyar-történelem szakos Bartis Ferenc és évfolyamtársunk, az 1994-ben Kossuth díjat nyert Páskándi Géza váltak a román börtönök és deltai kényszermunkatáborok foglyaivá.

Ugyancsak két kollégát zártak ki az egyetemről (Kocka Györgyék évfolyamáról), mert az aulában tartott gyűlésen, ahol a KISZ vezetők parancsára el kellett ítélni a „megátalkodott bűnösöket”, ők megtapsolták őket. Ma sem értem, milyen szempontok szerint választották ki a „heteket”, mikor az egész terem az arrogáns ítélkezők ellen tapsolt. Az áldozatok szedése természetesen beindult a többi egyetemeken és a teológián is (Balázs Imre, Páll Lajos képzőművészeti hallgatók, Fülöp G. Dénes segédlelkész). Ez volt hát az én ötvenhatom. Parányi mozaikkocka egy nagy jelentőségű történelmi esemény freskóján.

Kisgyörgy-Barla Júlia

Emlékezés 1956-ra és Bartók Béla életművére

A magyarországi unitáriusok tavaly augusztusban Pestszentlőrincen megtartott összejövetele után ebben az évben október 7-én, immár másodszor került sor hasonló találkozóra. A rendezvény gazdája ezúttal is a pestszentlőrinci gyülekezet volt, és a tervek szerint a következőkben is itt rendezik meg a magyarországi unitáriusok évi ünnepi találkozóját.

A magyarországi unitáriusok már 2005 előtt is szerveztek – ha nem tévedek, a Budapesti Unitárius Egyházközség irányításával – hasonló jellegű, de szűkebb körű összejövetelt, amelynek színhelye Magyarkút volt. A tavalyi pestszentlőrinci rendezvényre egyfajta *konszenzus-keresés* szellemében került sor a Magyarországi Unitárius Egyház és az Erdélyi Unitárius Egyház közös *megállapodása* szerint, amelyet a két egyház elnökségeinek tanácskozása előzött meg (erről 2005. július 17-én közös *Közlemény* született Kolozsváron).

A 2006. október 7-i rendezvény témáját az 1956-os forradalomra való emlékezés és Bartók Béla születésének 125.

évfordulója inspirálta. Szász Adrienne pestszentlőrinci lelkész női imája után Nyitrai Levente kocsordi lelkész mondott szószéki beszédet. Textusa: „Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen.” (Jn 14, 27); „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.” (2Kor 3, 17) Nyitrai Levente, akit az 1956-os magyarországi forradalom utáni romániai megfélemlítő-megtörölő politika következményeként hat évi börtönbüntetésre ítélték, e bibliai versek alapján elsősorban a belső békesség és a belső szabadság eszméjét fogalmazta meg. Börtönveire emlékezve azokat a sorstársait idézte, akik az adott körülmények között is szabadoknak mondták magukat. Tudomásul vették, hogy börtönben vannak, de azt is tudatosították magukban és társaikban, hogy rabságuk ellenére úgy érznek, ahogy akarnak, és azt gondolnak, amit akarnak. Mondandóját a jelenre alkalmazva Nyitrai Levente áttéte-

lesen utalt a magyarországi politikai közéletet uraló békéltenségre, és a szabadságnak azokra a külső feltételeire is, amelyek hiánya az emberi méltóságot sérti.

Az istentisztelet után Rázmány Csaba, a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke köszöntötte a jelenlevőket. Beszédében a Zsidókhoz írt levél 10. fejezetéből idézett: „Tartsuk meg a reménységnek vallását tántoríthatatlanul, és ügyeljünk egymásra, a szeretetre és a jó cselekedetekre”. A figyelmet a magyarországi morális válságra összpontosította. Józan döntésre van szükség ahhoz – mondta –, hogy a közéletet elhiteltelenítő erkölcsi válság megszűnjék. Ennek egyik forrása a keresztény hit közösségerősítő szerepe, amelynek szellemiségét az Unitárius Egyház már közel négy és fél évszázada képviseli: „Éppen történelmi múltunk, de még inkább küzdelmes jelenünk a tanúbizonyság mellett, hogy itt, ezen a földön és a hazánkról leszaggatott részeken, továbbá a világ bármely szegletében kivettük részünket abból a hatalmas műből, mely a szabadság megtartására irányult, hitéleti értelemben meg abból, ami Isten országa megvalósulására és megtartására törekedett.” A püspök külön szavát tette,

folytatás a 6. oldalon

Máthé Dénes

Emlékezés...

folytatás az 5. oldalról

hogya a rendezvény tematikáját a Magyarországi Unitárius Egyház elnöksége a Bartók-évre, az 1956-os forradalom félszázados évfordulójára és az aradi vértanúk emlékére való tekintettel határozta meg, annak ellenére, hogy a meghívott vendégek közül „néhányan nem támogatták a találkozó programját.”

Rázmány Csaba beszédét követően az Erdélyi Unitárius Egyház elnökségének képviselőjében Máthé Dénes – e so-

közzeretét: a szorongást, a bizalmatlanságot, a menekülésre való készenléletet állította párhuzamba azok emlékeivel, akik „az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc mindent elsöprő katarziszt, majd az ezt követő pokoljárását személyesen tapasztalták meg”. A találkozó programjáról megállapította, hogy a két évfordulónak más a természete, de meg kell látni a közös jegyeket is. Az 56-os forradalmi események Magyarország határain kívülre is továbbgyűrűztek, a nyugat-európai kommunista mozgalmak jelentős terjesztését idézték elő, megrendítették a

ki, amelynek dedikációjára a rendezvény ebédszünetében került sor.

Tófalvi Zoltán, az 1956-os események ismert erdélyi kutatója a forradalom erdélyi visszhangjáról és következményeiről: a megtorlásokról s e témakörön belül az unitáriusok bebörtönzéséről is beszélt. Felidézte Moyses Márton alakját és rendkívüli áldozatát (akinek utólagos méltatására a tavaly Nagyajtán ünnepi megemlékezést szerveztek, emléktáblát helyeztek el a szülői ház homlokzatára, s mindennek az értelmi szerzője Tófalvi Zoltán volt). A *halálmenet megismétlése* című dokumentumfilmjével Tófalvi Zoltán a szamosújvári börtön hajdani és mai világába vezette el a találkozó résztvevőit. Az 1990-es években készült film a börtön egykori, főként egyházi elítélteinek autóbuzos látogatását, derűs-keserű visszaemlékezéseit örökítette meg.

A beszédek sorát dr. Alan Edward Williams zárta, aki *Unitarizmus és nemzeti jelleg Bartók zenéjében?* címmel tartott érdekes és értékes előadást. Zeneszerzőként méltatta Bartók Béla sajátos zenei világát, amelyet eleinte értetlenül fogadott, s csak később, a kárpát-medencei népzene jellegzetességeinek megismerése nyomán értette meg motivációit. A régi angliai unitárius lelkészi család sarja hosszú időt töltött magyar környezetben, előadását magyarul tartotta meg. *Brazil álmom* című művét – amelynek alapélménye a szilánkokban élő, fel-felvillanó fájdalom – a Berán vonósnyegyes adta elő, amit Bartók vonósnyegyesének megszólaltatása követett.

Utolsóként szólok arról – a valóságos sorrendet most megszakítva –, hogy a pestszentlőrinci unitárius összejövetel bensőséges hangulatához Sorbán Enikő homoródalmási énekező népdalcsokra is hozzájárult.

Végül meg kell említenem, hogy tavalyi megállapodásunk szerint a magyarországi és az erdélyi unitárius egyházak vezetőségének üléseit rendszeressé kellett volna tenni. Erre azonban nem került sor. A közös megbeszélések célja az lett volna, hogy elősegítsük a Magyarországra kitelepülő unitáriusok bekapcsolódását az ottani gyülekezetek életébe, keressünk megoldást a közösségi meghasonlásokra, s hogy megvitassuk közös kérdéseinket. Az okokat, amelyek miatt ezek a beszélgetések elmaradtak, most nem boncolgatom. Azt azonban el kell mondanom: azért vállaltam a mostani rendezvényen való részvételt, hogy jelezzem: továbbra is fontosnak tartom közös ügyeink megbeszélését, az Erdélyből kitelepülő unitáriusok integrálódását az ottani unitárius közösségekbe, a két unitárius egyház és az érintett régiók közti viszony élővé tételét.

Máthé Dénes
főgondnok (EUE),
Elekes Botond
főgondnok
és Balázs László
főjegyző (MUE)

rok írója – köszöntötte a MUE egyházi és világi vezetőit, a meghívott előadókat és a gyülekezetet. Elmondta, hogy a találkozó kettős célja van: az emlékezés és a misszió. Mind az 1956-os magyar forradalom eszmeisége és hatása, mind Bartók Béla életművének értéke túllépi a nemzeti határokat – egyetemes jelentőségű. Ami pedig a missziót illeti, ez is nyitott, mert célja a két unitárius egyház közti közeledés szolgálata, a Magyarországra kitelepített erdélyi unitáriusok lelki otthonra találásának elősegítése és ennek szorgalmazása. A kitelepedés a következő években is folytatódni fog, s ha ezek a személyek nem oldódnak fel az idegenségben, hanem bekapcsolódnak az ottani unitárius közösségekbe, akkor *személyi szinten fog erősödni a magyarországi és az erdélyi magyarság közti kapcsolat.*

Elekes Botond, a MUE főgondnoka Faludy Györgynek az 1956-os forradalom negyedszázados évfordulójára írt *Egy helytartó 25 év után* című versét idézte, amely a nagyhatalmak ütközőzónájában fekvő és a kommunizmus lövészárkának kijelölt Magyarországról fest apokaliptikus képet egy esetleges világháború előérzetében. Személyes hangvételű beszédében a főgondnok egykori – az 1980-as évekbeli –

nagyhatalmi paktumokat. Éppígy a bartóki életmű sem értelmezhető kizárólag a mai Magyarország határain belül. 1956-nak és a bartóki életműnek az értékére azért kell vigyázni, hogy a globalizálódó világban – amelynek „résztvevői a tulajdonságok nélküli nemzetekben érdekelték” – esélyünk legyen a jövőre.

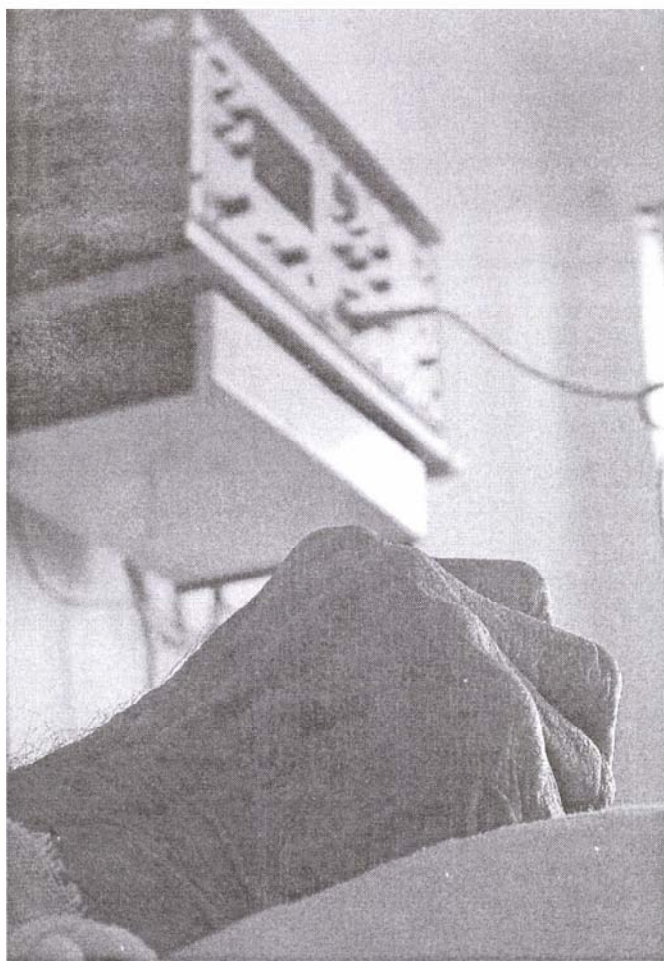
A találkozó alkalmi mozzanataként került sor a Sütő Andrásról való megemlékezésre, akinek a temetése a rendezvényen egy időben folyt Marosvásárhelyen. Balázs László főjegyző a *Csillag a máglyán* című drámából olvasta fel Szervét Mihály imáját, majd indítványára a gyülekezet egy perces néma felállással adózott a magyarság nagy írója emlékének.

A meghívott előadók közül elsőként Rácz Sándor, az '56-os Nagy-Budapesti Központi Munkástanács elnöke, a Magyarok Világszövetsége tiszteletbeli elnöke tartott előadást olyan konkrét tényeket idézve, amelyeknek 1956-ban személyes tanúja és/vagy részese volt, s amelyek a hivatalos történetírásból kimaradtak. Beszédében élesen és vehemensen bírálta a jelenlegi magyarországi politikai helyzetet, valamint a globalizáció nemzet-sorvasztó tendenciáit. Ezeket bővebben *Parázsló szándék* című könyvében fejtette

Ha bajban vagyok, ki segít?

A kórház olyan hely, ahová legtöbbször akaratunk ellenére visznek. Talán már a szó hallatán is kiráz a hideg, s eszünkbe jut a fertőtlenítőszer és klórmész szaga. De ha másként – lényege szerint – nézzük, a kórház mégis csak az a hely, ahol erre szakosodott emberek együtt fáradoznak azért, hogy a betegek (meg)gyógyuljanak.

Kórházba kerülvén a beteg új helyzettel szembesül. Szembe kell néznie azzal, amire a tegnap még nem is gondolt, esetleg addig megfellebbezhetetlennek látszó tényeket értékel újra, ráébredhet halandóságára, és ezekkel együtt meg kell tanulnia továbblépni. Így hát ilyenkor nem csupán a betegséggel kell szembenézni. Itt sokkal több történik. Ezért használja a szaknyelv az

összetett *krízis* fogalmat. Hiszen új kérdések születnek, hitbeli válságok gyötörhetnek, újszerű magány tör ránk, s mindez a betegség *mellett*, ráadásaként. Ez is olyan helyzet, amikor igen jól jön a segítség. Jó, ha van valaki, akinek ideje és türelme van ránk, aki leül az ágyunk mellé, és „ránk érve” végighallgat, ránk hangolódva erősít minket új helyzetünkben.

Talán erről szól a kórházlelkészség.

Kolozsváron ez a szolgálat mintegy tizenöt kórházat ölel fel, és csak külső segítséggel valósítható meg működésképes rendszerként úgy, hogy időben mindenkihez eljuthassunk. Mély emberszeretetről tanúskodik az a hozzáállás, ahogy a lelkészek betegeiket jelentik. Ezért rendkívül fontosnak tartom a nekik való visszajelzést, hiszen ez az együttműködésünk másik része.

Egyre több az olyan családtag, rokon vagy barát, aki kórházba került hozzátartozójáról hírt ad nekünk, és jelzi igényét a kórházlelkészi szolgálatra.

Így szólalt meg a telefon azon a reggelen is. Valaki segítségre szorul. Sok vért vesztett, s csak akkor kapja meg a megfelelő mennyiségű vért, ha ugyanennyi mennyiség kerül be a vérközpontba a neve alatt. Ma sem tudom, mi szólalt meg akkor igazán bennem, amikor azt válaszoltam, hogy „meglesz”. Hiszen egyet biztosan tudtam: én magam nem adhatok vért, mert sárgaságos voltam.

De már hívtam is azt a teológus lányt, akiről tudtam, hogy ő már adott vért régebben is, és segítségét kértem, hogy szöveg ismerőseinek, mert itt feltétlenül segíteni kell. Ígéretet is kaptam. Kettőt sem léptem, amikor találkozom az éppen OD-FIE-útra induló kis teológus-csappal. Kérdelem őket is. Ketten „kapásból” válaszolják, hogy bár most éppen indulniuk kell, de ahogy visszakérülnek, számíthatunk rájuk. Még tíz perc sem telt el a telefonbeszélgetés óta!

Egy órákor a kórházban találkozom a beteggel. Az arca beszél. Biztatom, hogy ezért ne aggódjon. Meglesz. Elmeséli, hogy meglátogatta az esperes úr. Mondom: én is tőle tudom. Nyugtattani próbálom őt is, családját is. Ekkor már tudom, hogy négy teológus készül vért adni hétfő reggel az ő neve alatt.

Hétfőn pedig már viszem is az igazoló iratot, s a jó hírt, hogy másnap újabb négy fiatal (két teológus és két volt kolléga) készül a vérközpontba.

Kétszer annyi mennyiségű vért adtak, mint amennyire betegemnek szüksége volt. S amikor a második igazolással a kezemben a „zsidó kórház” felé tartok, arra gondolok, hogy most már tudom, mi volt az az érzés, ami azt mondatta, hogy „meglesz”.

A bizalom. A bennük való bizalom.

Hogy vannak, akikre számíthatunk. Illesse dicséret és tisztelet őket.

Ferenczi Enikő

Helyreállítás előtt Déva vára

Déva város önkormányzata előreláthatólag 2007 nyaratól kezdődően, két év alatt megerősíti, konzerválja és turisztikai-kulturális célok szem előtt tartásával funkcionálissá teszi a dévai várat. Erről folytatott megbeszélést november 4-én Florian Oancea alpolgármester, Veniamin Gomboșiu, a tervezéssel megbízott cég szakembere, Szóts Lajos, az Önkormányzati Hivatal műszaki igazgatója, Tóth András, a városi tanács RMDSZ-es tagja, illetőleg unitárius részről dr. Szabó Árpád püspök, dr. Máthé Dénes főgondnok, Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos és Koppándi-Benczédi Zoltán, a Dévai Unitárius Leányegyházközség lelkésze.

Miután az alpolgármester részt vett az ODFIE Dávid Ferenc-zarándoklatának várjátékán, a megbeszélés során a főépítész részleteiben ismertette a terveket. Ezek szerint 2007-től kezdődően az önkormányzat szeretné visszaállítani a vár középkori arculatát. A várrom konszolidálása után a belső udvart övező helyiségekben múzeumot, előadótermet, információs irodát, éttermet, üzletsort, házasságkötő termet akarnak kialakítani. Emellett azonban – amint a városi önkormányzat tárgyalói jelezték – a Dávid Ferenc-emlékhely méltóságát is óvni akarják. A várudvar egyik nagyobb helyiségét ezért „unitárius teremként” akarják működtetni, s oda költöztetnék át az emlékművet is, minthogy a mártír püspök cellája a középkori cisz-

folytatás a 8. oldalon

U. K.

Helyreállítás...

folytatás a 7. oldalról

terna egyik alkotóeleme, s ekként „visszaveszi” eredeti rendeltetését. Az „unitárius terem” berendezésében és működtetésében Déva önkormányzata együttműködést kér és vár el az Unitárius Egyházzal.

A várfalak egy részét új mellvéddel, üvegtetővel fogják el látni, korzová alakítják. A vár felújításának munkálatai 30 millió régi lejbe kerülnek. Amint Mircia Muntean liberális-párti polgármester jelezte, az összeg már megvan. Bízunk benne, hogy a dévai önkormányzat és az Erdélyi Unitárius Egyház valóban partneri módon, harmonikusan működhet együtt a jelentős unitárius zarándokhely megóvásában, fejlesztésében.

Tisztelet a nemzet napszámosságainak!

Minden évben arra törekszünk, hogy valami újat hozzunk gyülekezeti életünkbe, mert így rendezvényeink nem válnak elcsépeletté, unalmassá. Az alsó-felsőszentmihályi egyházközség vezetősége már hosszabb ideje foglalkozott a gondolattal, hogy fel kellene köszönteni a nyugdíjas óvónőket, tanítókat és tanárokat. Erre a legmegfelelőbb alkalomnak az október 8-ra szervezett „idősek vasárnapja” ígérkezett. Volt elég idő kellően átgondolni a programot. Minden érintett meghívót kapott, megszerveztük ki-ki helyszínre-jutását is. Szombat délutánra meghívtuk a nyugalmazott nevelőket, a volt oktatók hozzátartozóit a temetőbe, ahol a lelkész minden sírnál rövid meg-

emlékezést tartott. Pálfi Árpád gondnok elismerően méltatta hajdani nevelőit, a volt kollégák pedig egy-egy érdekes történetet mondtak el a közös múltból. Kegyeletünk és hálánk jeléül koszorút helyeztünk el az egyházközség nevében. Meghitt, bensőséges hangulatban zajlott az emlékezés. Jó volt látni a szemekben a hálát, hogy megérte fáradozni értük, hogy valaki gondolt rájuk, és ha évek távlatából is, elismerte munkájukat.

Vasárnap az istentisztelet keretében ünnepeltük idős, 80 év feletti egyháztagjainkat, illetve a nyugdíjas tanítókat, tanárokat – felekezetre való tekintet nélkül –, akik szép számban jelentek meg a templomban (a tizenöt meghívottból tizen-

kettő volt jelen). A szószékről elhangzó emlékezés és tiszteletadás után a helybeli gondnok szólt a régi diák hangján, megígérve, hogy a következő alkalomra majd többet tanul, jobban készül. Dimény Csilla tiszteletes asszony Tokaji Márton *Az évek súlya* című költeményével köszöntötte az ünnepeket. A szál rózsá és az emléklap kiosztása után Köble István ny. kántortanító ekképpen köszönte meg a megemlékezést:

„Légy föld, mely gabonát terem, /
Hogy mások learassák, / Légy lámpa,
mely míg másoknak világít, / Tulajdon
életét fogyasztja el!”

„Halhatatlan Petőfi Sándorunk szavai ötlenek fel ebben a magasztos pillanatban. Igen, mi, nyugdíjas népevelők, volt óvónők, tanítók, tanárok, föld és lámpa voltunk, vagy legalábbis igyekeztünk azok lenni. Hogy értelmi bér munkások voltunk-e vagy a szellemi lovagrendhez tartoztunk – ahogy azt ft. Csiha Kálmán

Október 14-én került sor a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség szervezésében az Unitárius Kórustalálkozó IV. kiírására. Idén tizenöt unitárius vonatkozású énekkar vett részt a seregszemlén, ahol az évente növekvő szakmai színvonal újra bizonyította a rendezvény létjogosultságát. Az idényi találkozó sajátosságaként mindenik énekkar emlékkopjafát kapott ajándékba a szervező egyházközségtől. A helyiek ugyanakkor a találkozó hanganyagának DVD formájú megörökítésén is dolgoznak.

A IV. évnegyedi lelkészi értekezletet november elején szervezték meg egyházköreinkben, az alábbiak szerint: 2-án Küküllődombon a Küküllői Egyházkör, 6-án Kolozsváron a Kolozs-Tordai Egyházkör, 7-én Székelykeresztúron a Székelykeresztúri Egyházkör, 8-án Felsőrákoson a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör, 9-én Székelyudvarhelyen a Székelyudvarhelyi Egyházkör és 10-én Nyárádszeredában a Marosi Egyházkör lelkészei számára. Az értekezlet előadását Kovács Sándor teológiai tanár tartotta A Budapesti Unitárius Egyházközség megalakulása és első 50 éve címmel.

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) évi vezetőtanácsi ülését november 2-5. között Kolozsváron tartotta, az Egyházi Képviselő Tanács üléstermében. A tanácskozáson többek között határozatot fogadtak el arról, hogy a Tanács 2009-ben esedékes közgyűlésének helyszínül Kolozsvárt választják, helyi szervezőnek pedig Erdélyi

Unitárius Egyházunkat kéri fel. Az előző közgyűlés helyszíne a katalóniai Barcelona volt, 2005. novemberében.

A Romániai Felekezeti Bibliatanács november 9-én Bukarestben tartotta négyévenkénti tisztújító közgyűlését, amelyen Egyházunkat egy öttagú küldöttség képviselte, dr. Szabó Árpád püspök vezetésével.

Dr. Szili Katalin, a Magyar Országgyűlés elnök-asszonya november 11-én meglátogatta a Nyárádszentlászlói Unitárius Egyházközség középkori műemlék-templomát. A magyar állam támogatásával az utóbbi években megjavított legrégebb erdélyi műemlék-templomokat meglátogató politikust a helyszínen dr. Szabó Árpád püspök, Nagy László esperes, valamint az egyházközség elöljárósága fogadta.

Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete, az Egyházi Képviselő Tanács november 24-én tartotta 2006. évi utolsó rendes ülését Kolozsváron. Előtte való napon a tanács mellett véleményező jelleggel működő állandó bizottságok üléseztek.

November elején megjelent az Unitárius Énekeskönyv tizenhatodik kiadása, az előzőhöz képest változatlan tartalommal és formában. Egy példány ára 10 új lej. A megrendeléseket a lelkészi hivatalokon keresztül lehet eljuttatni az egyházi központi hivatalba.

nyugalmozott református püspök Sütő András temetésén megfogalmazta –, annak megítélése nem a mi tisztünk, hanem azoké a volt tanítványoké, akik ma már szülők vagy éppen nagyszülők, és sokan közülük itt ülnek a padokban. De már az a tény, hogy itt reánk figyel – mondjam azt, hogy ünnepel?! – ez a lelkes gyülekezet, s ami elsősorban az unitárius egyházközösség vezetőségének köszönhető, élén gondnokával és lelkészével, már ez is bizonyítja, hogy a »föld« és a »lámpa« szerepét némi-képp mégis csak betöltöttük, s tán a szellemi lovagrend is magába fogad.

Köszönjük ezt a figyelmességet, ami – valljuk be – jóleső érzéseket vált ki, s így könnyebbé, elviselhetőbbé teszi öreg éveinket, napjainkat.

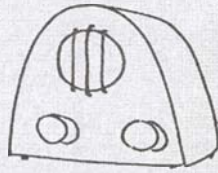
S mit várunk ezután?

Szeretetet, szeretetet, szeretetet, mert minden öreg szeretetre vágyik, ahogy azt II. János Pál pápa a *Szeressétek az öregeket* című versében olyan szépen üzenté:

»Nagyon szépen kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket! / A reszkető kezű ősz apákat, / A hajlott hátú ősz anyákat, / A ráncos és eres kezeket, / Az elszürkült sápadt szemeket, / Én nagyon kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket!

Simogassátok meg a deres fejeket, / Csókoljátok meg a ráncos kezeket, / Öleljétek meg az öregeket, / Adjatok nekik szeretetet. / Szenvedtek ők már eleget, / Vigasztalói ti legyetek. / Én nagyon kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket!

Ne tegyétek őket szűk odúba. / Ne rakjátok őket otthonokba! / Hallgassátok meg panaszukat, / Enyhítsétek meg bánatukat, / Legyen hozzájuk szép szavatok, / Legyen számukra mosolyotok! / Én nagyon kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket!

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. *december 6.*

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalmyszerűen,

vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. *november 19., december 24.*

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.

Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között *november 25., december 2., 16., 30.*

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.

Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd. *minden vasárnap reggel 8.30-kor.*

Ők is sokat küzdöttek értetek, / Amíg felnivelkedtetek, / Fáradtak ők is eleget, / Hogy ti módosabbak legyetek, / Ők is elfogadtak titeket, / Mikor Isten közéjük ültetett. / Én nagyon kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket!

Ha majd az örök szeretet / Elhívja őket közületek, / Ti foglaljátok el a helyüket, / Mert ti lesztek majd öregek, / S mindazt, mit nekik tettetek, / Azt adják nektek a gyerekek. / Azért előre intelek titeket, / Szeressétek az öregeket!«

Az ünnepség a tanácsteremben folytatódott, ahol friss kalács, üdítő és kávé mellett közvetlen hangulatban esett szó nevelői szigorrról és diákcsinnyről egyaránt. A kórustagok által annyira kedvelt *Szép ifjúságom, merre jársz?* című dal eléneklése után mindenki meghatottan, ám derűsen

térhetett haza annak tudatában, hogy többet ér egyetlen szál virág, jó szó és szelíd mosoly szereteteink iránt még életükben, mint a hatalmas csokor a földi élettől való búcsúztatáskor.

Dimény József

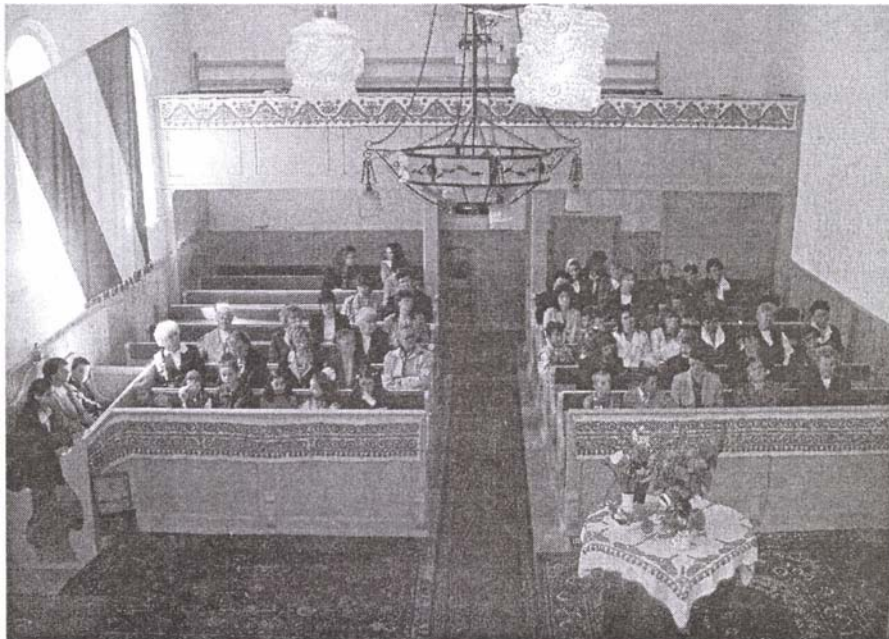
Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy, 0267-316201,
Katona Dénes, Székelyudvarhely, 0266-213100.
Ferenczi Enikő, Kolozsvár, 0740-063767.

Mindenkire vigyázni akarunk.

Idősek napja a baróti unitárius templomban

Október 15-e, Barót. Hideg, de tiszta, napsütötte vasárnapi délelőtt. A baróti templomban többen vagyunk, mint általában. Többen vagyunk, mert idősödő vagy idős szeretteinket ünnepejük.

Erre az alkalomra nemcsak templomunk harangja hívott, de hívtak gyermekeink, ifjaink, hívtak az *Erdővidék* című hetilapban megjelent meghívó, a vallásfüzetekbe beírt üzenet – és a jó lelkiismeret. Az ünnepeket hívta személyesen Kiss Alpár lelkész, a tiszteletes asszony és a keblitanács.

Volt, akit elkísért lánya, fia, unokája, volt, akit a gondnok hozott kocsijával.

A helybeli lelkész imája Istenhez szólt az egybegyűltékért, de persze azokért is, akik nem tudtak eljönni, s azokért, akik

már nincsenek közöttünk. A prédikáció alap gondolatát 2Móz 20,12 adta: „Tiszteld apádat és anyádat...” Az üzenet ter-

mészetesen mindenkihez szólt, de talán elsőként az ifjakhoz. Ők az istentisztelet végeztén szavalataikkal könnyeket csaltak

a szemekbe. A „kántor néni” által betanított énekek, gyermekeink csengő hangja és Györfy Hajnalka Bach-organajátéka még színesebbé tette a tartalmas műsort. Ezt követően Gazdag Orsolya zene-tanárnő népdalénekléssel örvendeztette meg az egybegyűlteteket.

Az előadás végén a tiszteletes asszony átadta az ünnepeket az ifjak által szerkesztett emléklapokat, a templomunkról készített Kósa Bálint-fametszet levonatait és egy-egy szál virágot, sok-sok jókívánsággal együtt.

Ezután következett a nőszövetség által szervezett szeretetvendégség, melyen asszonyaink foszlós kaláccsal, süteménnyel, kávéval és üdítővel kínálták vendégeiket.

Felemelő érzés és reményre feljogosító tény, hogy az egyházközség apraja-nagyja részt vett az ünnep megszervezésében és örömet szerzett idős, idősödő híveinknek. Az ünnepeket a jó Isten éltesse sokáig!

Tatár Julianna

Október 23-án kezdte rendszeres műsorszolgáltatását az Erdélyi Unitárius Webrádió, amely Solymosi Zsolt kolozsvári vallás-tanár kezdeményezésére alakult nagyrészt hazai és amerikai egyházi támogatással. Az önmagát értékközvetítőként meghatározó új fórum terveiről, irányvonalairól és a többi részletről az alapítót, Solymosi Zsoltot kérdeztük.

www.unitarianradio.ro

Egy sajtóorgánium megalapításakor általában a piacot mérik, én viszont az embereket szoktam „mérni”. Van körülöttem egy csomó tizen- és huszoneves, én pedig figyelem, mit hallgatnak, mit olvasnak. Egyházi szinten a 21. században nagyon is ideje kitörni abból a sablonból, megszokott keretből, amelynek az üzenete – igény hiányában – már nem jut el az emberekhez. Az emberek nem jönnek be a templomba, a fiatalok nem érzik a lényegét az üzenetnek. Valószínű, hogy több nyitottságot és érdeklődést találunk egy olyan csatornán, amelyen ők amúgy is jelen vannak.

Így jutottam arra a következtetésre, hogy webrádiót kell indítani. Az unitárius vallásban és hitfelfogásban rengeteg olyan dolog van, ami a 21. század emberéhez, a szekularizált, rohanó társadalomhoz szól. Dogmamentesen, nyitottan, szabadelvűen, szelíden, emberközpontúan, kultúraigénnyel feltöltött rádióról van szó, amely elsősorban a fiatalokhoz és a középgenerációhoz szól. Szellemisségét tekintve unitárius, a szólásszabadság rádiójának is nevezném, viszont nem-unitáriusokhoz is szól, mindenkihez, aki nyitott és toleráns.

Ez egyszemélyes projekten alapul – persze, az egyház támogatja és nevét adja hozzá. Bárhol a világon egyetlen egérváltással elérhető, és mindenki rádiójává válhat, az kapcsolódhat rá, aki csak igényli. A tesztadások idején, október 1-jétől kezdődően egymásnak adták az emberek a hírt, ma már esténként ránk kapcsolódnak Londonban, Finnországban, az Egyesült Államokban, illetve Erdély több városában.

Szeretném, ha a webrádió három nyelvű lenne. Elsősorban magyarul sugároznánk, a kultúra, az igényesség – és persze, a liberális, személyes vallásosság – szempontjának figyelembevételével.

A második nyelv lenne az angol – a rádió amerikai unitárius-univerzalista támogatással indult –, hetente kétszer lenne angol nyelvű adás. A harmadik pedig a román.

Én nem hiszek az előítéletekben. De hiszem, hogy a politika mögött a mindennapi baráti társaságokban román-magyar viszonyok is vannak. Van bukaresti, jászvásári, zsilvölgyi hallgatóm is, akivel oda jutottunk, hogy már Zorán-számokat kér, mert tetszik neki, bár egy kukkot sem tud magyarul, de tud előítéletek nélkül gondolkodni. Román hallgatóknak olykor fogalmuk sincs arról, hogy ez milyen vallás; amikor azt mondom, hogy a Sora melletti templomról van szó, akkor „azonosítják”.

Szeretném, ha a világháló rádiót idővel az unitárius fiatalok működtetnék. A János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, ahol tanítok, már épül egy ilyen érdeklődő csapat.

Ami a műsortervet illeti, a hetet egy meditációs beszélgetéssel indítjuk, kedden a teológiai hallgatóknak lesz egy háromórás műsoruk. A szerdai nap az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, vagyis ifjúsági adás lesz. Csütörtökön lesz a *Vendég a háznál* – meghívottaink lesznek a stúdióban, szeretnék olyan embereket meghívni, akikkel szellemiekben sokat gazdagodhatunk. A Kolozsvári Rádióval közösen született megállapodásunk értelmében pénteken – ez lesz a hét egyik nagy csúcspontja – *Udvartér* címmel egy élő, közönség bevonásával szerkesztendő adást indítunk a kollégiumból. Két órán keresztül élő zene, különböző tematikában való viták, beszélgetések lesznek vendégekkel. Szombaton ifjúsági adás lesz, vasárnap pedig különböző gyülekezetekből élőben közvetítjük az istentiszteletet.

Lejegyezte: E.-R. F. (forrás: Szabadság)

In memoriam Simén Domokos (1928–2006)

„44 évi lelkészi szolgálat után számot adni arról, hogy mit jelentett unitárius lelkésznek lenni, hivatásunk szerepét megélni és megírni, olyan, mintha a magam temetési beszédét mondanám.” Simén Domokos unitárius lelkész 1996-ban a *Vallomás magunkról* című kötetbe írt sorait sokan újraolvastuk 2006. október 8-a után, és szavai értelmét talán csak most kezdtük felfogni. Simén Domokos már régen készen állt a számadással. Mert elkészült a számadás 1955-ben, amikor Székelykálból Ádámosra hívták lelkésznek, és elkészült az újabb számadással 1977-ben is, amikor Csíkszereda és huszonnégy szórványa választotta papjának. A hűséges őrállót magához szólította életünk Ura, és aki mindig készen állt, nyugodt szívvel, derűsen válaszolt a hívó szóra, mert számadásait nem sebtében kapkodta össze, nem rimánkodott újabb

haladéért, hanem indult és ment, miként életében is tette.

Simén Domokos 1928. december 14-én született Homoródalmáson. A Székelykeresztúri Gimnáziumban tanult, majd Kolozsvárott a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán szerzett lelkészi oklevelet 1951-ben. 1951. szeptember 1-jétől 1952. december 31-ig Küküllőszéplakon, 1953. január 1-jétől 1955 decemberéig Székelykálban, majd Ádámoson szolgált 1955 decemberétől 1977. júniusáig. 1977. júliusától nyugdíjazásáig, 2000. december 31-ig Csíkszereda és szórványai lelképásztora volt. Nyugdíjba vonulása után Marosvásárhelyre költözött.

Simén Domokos mindig oda ment, ahol népe, nemzete és felekezete hűséges és munkás szolgát keresett. Küküllőszéplak, Nagyteremi, Vámosudvarhely, Székelykál, Ádámos, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, s a Csíki-medence unitárius szórványainak számadó pásztorja elindult az örökkévalóság csillagösvényein. Üres kézzel ment el, mert gazdag életének termését szétosztotta, és bőkezűen szórta szét műveltségének gyöngyszemeit, évtizedeken keresztül gazdagítva unitárius

irodalmunkat és magyar művelődéstörténetünket tudós akribiával írott tanulmányaival. Egyháztörténeti érdeklődése elsősorban a Kis-Küküllő menti egyházközségeink történetének felkutatására irányult, de más irányban is megmutatkozott. Értékes tanulmányait a Keresztény Magvetőben és más szakfolyóiratokban is közölte. Az utóbbi tizenöt évben hazai és magyarországi tudományos fórumokon több előadása hangzott el. A prédikáló és író lelkészek sora ismét gyérebb lett, és nem tudjuk, csak bízunk benne, hogy lesz ki örökségét továbbvigye! Amikor életútját felidézük, kérjük Istent, küldjön Simén Domokoshoz hasonló munkásokat az ő aratásába.

Temetésén a szászéki szolgálatot Nagy László esperes-lelkész végezte, az egyetemes egyház nevében dr. Szabó Árpád püspök, Csíkszereda és szórványai nevében Krizbai Béla lelkész, az ULOSZ nevében Csete Árpád lelkész, sirjánál, a marosvásárhelyi temetőben Kedei Mózes esperes-lelkész búcsúztatta.

Pihenése legyen csendes, emléke áldott.

-ács

nők világa

Hogy ne menjen feledésbe!

Hajszolt világunkban egyre nehezebb megőrizni néphagyományaink között a szép farsangi és szüreti bálokat. Úgy igaziból, régi szokás szerint még egy-két évvel ezelőtt is, amikor az utcán felvonuló „csőszök” hangos muzsikáját és nótáját meghallottam, kinyílt a szívem és boldogság töltött el: no lám, még van ki ápolja ezeket a szép, szüleinktől ránk maradt szokásokat. De már a tavalyi és idei őszi nem verte fel az utcák egyhangúságát a szép muzsika és a hangos énekszó. Hiányzott.

De nálunk, a székelyudvarhelyi 1. számú unitárius egyháznál egy kis összefogással sikerült újra megszervezni a szüreti bált. Hála Istennek, összetartó nőszövetség vagyunk, és a keblitanácsosokkal közösen most is sikerült egy kellemes estét szerveznünk. Örömlőnkre szolgált, hogy idei bálunkon az ifjúsági egyesület mutatta be a csősztáncot, és a fiatalok is velünk együtt mulattak a majdnem reggelig tartó bálon. De még volt meglepetés, mert a legidősebb vendégünk, aki jelenlétével megtisztelt, a 85. életévét taposó Serfőző Mária néni volt. Könnyes szemmel köszönte meg, hogy itt lehetett és azt ígérte, ha lehet és az Isten engedi, jövőre is itt szeretne lenni. De nem feledkezhetünk meg Bálint Irma néniről sem, aki nagy tál csörögéssel lepett meg. Bence Magda néni pedig egy nagy fatörzs-tortát készített – ezt kisorsoltuk. A nőszövetségi tagok is igyekeztek kürtöskalácsot meg fánkot sütni.

Jó volt együtt lenni. A zenészek is megérdemlik a dicséretet a talpalávalóért, a táncosoknak nemkülönben bemutatójukért. Adja Isten, hogy jövőre is újra együtt lehessünk!

Csáki Júlia

'56-os nőkről Sepsiszentgyörgyön

A helyi nőszövetségi rendezésében október 22-én Kónya Ádám nyugalmazott múzeumigazgató tartott előadást a nők szerepéről az 1956-os forradalomban.

A rendezvény Kovács István lelkész bevezetőjével kezdődött. A program „központjaként” az enciklopédikus tudású Kónya Ádám előadása következett: vázolta a forradalmat és szabadságharcot megelőző események jelentőségét, az általános terrorral jellemezhető közhangulatot – nem tudván megállni, hogy összemérje az ötvenes évek Magyarországá és a kortárs Magyarország közszellemét, politikai és társadalmi feszültségeit. Kiemelte, hogy 1956 nemcsak az október 23-a és november 4-e közötti időszak eseményeit jelenti. Hiszen 1956. május 9-én Debrecenben, a Bolyai Tudományegyetem diákjaként maga is részt vett az önálló diákszövetség megszervezésében. Október 16-án Szegeden megalakult a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége. A felkelő csapatokat számos nő segítette – főképpen a vöröskeresztesek. Kónya kiemelte a sepsiszentgyörgyi Dudás József szerepét, aki a Magyar Forradalmi Bizottmány elnöke volt, majd méltatta a november 4-e utáni eseményekben szerepet játszó Mészáros Ági és Szörényi Éva színésznők, valamint Kéti Anna és Merczel Lilla alakját.

Torday Máttyás *Jertek haza* című versét Máthé Ella, Máray Sándor *Mennyből az angyal* című versét pedig segédlelkész-nőnk, Székely Mónika adta elő. A rendezvénynek Vánca Csilla, Ferenczi Mária Magdolna, Nagy Juliánna, Pillinger Lenke és Tóth Magdolna voltak a háziasszonyai.

Ferenczi Mária Magdolna

Hagyományápoló kézimunka-hét Torockón

Nagy volt a nyüzsgés október 19-e és 24-e között a torockói nőszöveget házatáján. Immár hetedik alkalommal rendeztük meg a kézimunka-tanfolyamot, amely most már „önállósodott”, nem kívülről szervezi az UNOSZ, hanem „csak” meghívottként van jelen. A rendező Simon Judit elnök és munkatársai mellett most is oroszánrészt vállalt Csonkáné Rác Katalin, a Torockó Vendégház gazdája, aki tanfolyamaink állandó támogatója, munkával és anyagi áldozatokkal segíti ezt a tevékenységet.

Az ideai tanfolyam céljai – a tavalyi munka folytatásaként – továbbra is a csipkeverők részére újabb minták tanulása, új kezdő tanuló bevonása, a ruházati darabok javítása és új darabok készítésének támogatása, a tavaly megkezdett viselet-felmérési akció folytatása.

A csipkeverő párna mellé három új gyermek ült le, szorgalmasan tanulva a budapesti Semsey Ágnes-től és Devecsei Ildikótól, valamint a helybeli – már veteránnak számító – Czupor Izabellától, aki emellett újabb mintát tanult az idén.

A viseleti darabok javításával Szakács Éva kolozsvári tagunk foglalkozott, tizenhat fejkendőt és egy kötényt tett újra használhatóvá, ugyanakkor megtanította a torockói asszonyokat a szétfoslott anyagoknak „fiselin” rávasalásával való javítására.

Új darabok készítésében jeleskedik Tamásné Botár Elvira, most a kősen-lájbai után sinór-övet is készít leányának, Simándi Ibolya pedig a bundás mellrevalót készíti unokájának. Emellett folyik a baba-öltöztetés és új övek készítése is. Ehhez a munká-

hoz nagy segítséget jelent, hogy Devecsei Ildikó sok olyan forrást kutatott fel Magyarországon és Szlovákiában, ahonnan az itt nem kapható anyagokat be lehet szerezni.

A viselet-felmérést is folytattuk, gyűlnek a Devecsei házaspár fénykép-felvételei és a leíró lapok, készül a lakosságnál és a gyűjteményekben található viseleti darabok katalógusa. Újabb és újabb darabok kerülnek elő, bizonyítva őseink találékonyságát, teremtő fantáziáját, hiszen mindinkább bebizonyosodik, hogy nincs két egyforma darab még azok közt sem, amelyeket első látásra egyformának hittünk.

Ugyanakkor a közösségi munka megkedveltetése érdekében és a jobb mozgósítás reményében gyermekek részére újabb programokat hirdettünk meg. Így volt mézeskalács-sütés Végh Éva vezetésével, bogozás Vincze Tímea vezetésével és bőrmunka Czirják Szabolcs vezetésével – mindhárman Szakács Éva munkatársunk családtagjai.

Ezekre a foglalkozásokra népes gyermekcsapat jött el, fiú- és lányok egyaránt szívesen „mesterkedtek”, a kipróbált recept alapján bizonyára szép mézeskalács-figurák kerülnek az ideai karácsonyfákra, és ötletes ajándéktárgyakat is fognak készíteni az „angyalok”.

A tanfolyam záróünnepélyére eljött a polgármester is hivatala nőtagjaival. Ígéretet kaptunk arra, hogy jövőre a szentgyörgyi asszonyokat is bevonjuk a munkába.

Zsakó Erzsébet

ifjúsági oldal

Vetélkedő Kolozsváron, zarándokút Dévára

Emlékeink idővel kikopnak, hagyományainkat elhanyagoljuk, múltunkkal nem foglalkozunk eleget... Talán ismerősen hangzanak ezek a kijelentések. Különösen az idősebb generációtól hallhatjuk gyakran, ha a „mai fiatalokról” beszélnek. Mi megcáfolhatjuk e kijelentéseket. November első hétvégéjén ugyanis két olyan rendezvényre is sor került, amely bebizo-

nyította, hogy a kultúra nem hull le ró-lunk, hogy unitárius múltunk jelenünk szerves része.

November 3-án a IX. egyház- és nemzet-történelmi vetélkedőre került sor Kolozsváron az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) szervezésében. Az ideai téma nemzeti síkon az 1956-os forradalom, egyházi vonatkozásban pedig a

Ferencz József püspök korától Kiss Elek püspökké választásáig terjedő időszak volt. Harminckilenc versenyző jelentkezett be. A székelykeresztúri és a kolozsvári unitárius kollégiumokon kívül alig beszélhetünk egyház- vagy nemzet-történelmi oktatásról, éppen ezért figyelemre méltó a jelentkezők száma. A rendezvényt Máthé Dénes főgondnok köszöntötte, majd elkezdődött a vetélkedő írásbeli része. Ezt követően olyan erdélyi személyiségek beszéltek az 1956-os forradalomról, akik nemcsak történelemkönyvekből ismerik a történeteket, hanem életük keserves része volt.

Egy jól kiérdemelt vacsora után a rendezvény második, gyakorlati része kezdődött. Igyekeztünk olyan formában összeállítani ezt, hogy minél inkább összhangban legyen fiatalos elvárásainkkal, jókedvünkkel, energiáinkkal. Így lett ez a versenyrész mozgalmas, játékos. Keresztretjtvenyt fejtegettünk, kissé parodizálva a *Legyen Ön is milliomos!* tévéjátékot hoztuk át körünkbe, majd próbáltuk megmenteni a bíráló biztosok életét, akiket egy titkos terrorista csoport elrabolt. A kérdőívek megteltek válaszokkal, a bíráló biztosokat nem hagytuk cserben, s bár milliomosok nem lettünk, kétségkívül gazdagodtunk.

A kiértékelőből kiderült, hogy a vetélkedőt komoly egyéni előkészület előzte meg. Szakmai szempontból sikeres rendezvényt zártunk, de találkozásunk célja volt az együttlét, a találkozás is. Jóleső érzés tudni, hogy bármerre megyünk is, szinte mindenhol várnak ismerősök, és annyi otthonunk van, ahány jó barátunk.

Másnap olyan helyre zarándokoltunk, ahol unitárius életünk egy darabkáját hagytuk és őrizzük. Tettük ezt nem csupán a hagyomány becsülése miatt, hanem tiszteletből is, lelki feltöltődésre, hitünk erősödésére várva.

Legyőztük az „ügyetlen” telet, s a mászás sem volt megterhelő. Fent a várban a fiatfalvi fúvószenekar muzsikája várt. A rézhangszerek éneke visszalopott egy darabkát a múlt hangulatából. Az ünnepi istentiszteletet Makkai-Ilkei Ildikó bencédi gyakorló segédlelkész tartotta. Beszélt arról, hogy Dávid Ferenc nem halt meg, az örökéletbe írta magát, hisz él bennünk, mai Kőműves Kelemenekben, akik évről-

évre újraépítjük Déva várát. A dévai zarándoklaton megjelent az EUE vezetőségéből dr. Szabó Árpád püspök – aki ünnepi beszédet is tartott –, dr. Máthé Dénes és Kolombán Gábor főgondnokok. Első alkalommal köszönthettük körünkben a helyi önkormányzat képviselőit, köztük a város alpolgármesterét. Köszöntő szavai után Nagy Feri bácsi, nyugalmazott tiszteletes állt mikrofon elé, és sétabotját is megtagadva egyik versét olvasta fel. Azt az élet-szeretetet, ami 90 év után is csillogó szeméből sugárzik, képtelenség szavakban leírni. Már csak a hagyományos gyertya- és fáklyagyújtás maradt hátra. Amolyan jóleső, békés mosollyal jöttünk le a Hegyről. Olyasmint lopott szívünkbe ez a hely, ami kitörölhetetlen, örök erőforrás. Lent forró tea várt. Az ODFIE Választmánya

'56-ra emlékező versösszeállítást adott elő. Utánuk a Segesvári Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet alkalmi műsora búcsúztatta a résztvevőket. Viszlát, Déva! Várnak egyházközségeink, otthonaink, de újból visszatérünk – hitben erősödni, emlékezni, tiszteletet gyakorolni.

Fülöp Júlia

Indul a MADFIE

Nemcsak az erdélyi segítségnek, hanem elsősorban néhány magyarországi fiatal lelkesedésének köszönhetően – úgy tűnik – végre életre kel az ODFIE anyaországi társa, a Magyarországi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet. A kezdeményezés nem új, több múltbeli próbálkozás után most Szász Adrienne és Lakatos Csilla lelkésznek (MUE), Rác Norbert ifjúsági lelkész (EUE) és az ODFIE néhány tagjának segítségével szervezték meg azt a rendezvényt, amelyen a megalakulás tervei megszülettek.

Október 13-a és 15-e között Magyarkúton tartottunk közös vezetőképzőt. Nem véletlenül esett a választás erre helyre, hisz ez a kis üdülőhelyiség ad otthont évek óta a Magyarországi Unitárius Egyház több rendezvényének, többek között a nyaranta megszervezett gyermektáboroknak és a szabadtéri istentiszteleti alkalmaknak. A résztvevők aránya érdekesen alakult, hisz 13 fős erdélyi csapatunkkal meghaladtuk a földrajzilag közel eső Budapestről és környékéről érkezők számát.

A rendezvény programja – az igényeknek megfelelően – rugalmasan alakult. Egyrészt sor került egy hagyományos egyleti tevékenységre, valamint az ODFIE főbb működési területeinek (belkapcsolatok és helyi működés, valamint rendezvényszervezés) bemutatására. Másrészt megfelelő időkeret volt a tényleges tervezésre: egy hosszútávú stratégia, valamint egy rövidebb időszakra érvényes ütemterv elkészítésére. A megfogalmazott célok között szerepel egy budapesti ifjúsági csoport kialakítása, a találkozások rendszeressé tétele a Nagy Ignác utcai templom-

ban, a konfirmandusok bevonása, egy negyedévente megjelenő, elsősorban internetes *Hírlevél* elindítása, a szervezet bejegyzetése és az erdélyiekkel való kapcsolattartás megerősítése.

A rendezvény zárónapját Budapesten töltöttük, ahol részt vettünk a Rác Norbert által tartott alkalmi istentiszteleten, bemutattuk az 1956-ra emlékező műsorunkat, eleget tettünk a Nagy Ignác utcai gyülekezet ebéd-meghívásának, majd elbúcsúztunk új barátainktól. Jó volt hallani, hogy „Pénteken találkozunk!” felkiáltással búcsúznak egymástól.

Kovács Mária

Egyetemisták találkoztak Tordatúron

Isten keresésére szólította az ODFIE szeptember 27-e és 29-e között az unitárius és szabadelvű egyetemistákat és főiskolásokat az ötödik alkalommal megrendezett Egyetemisták és Főiskolások Találkozóján Tordatúron. 47 fős csoport adta a fejét arra, hogy Isten után kémlelődjön, de a folyamatos „vándorlást” számba véve többen is jelen voltunk.

Isten keresése nem az első előadás alkalmával kezdődött, hanem ott volt a régi barátok üdvözlésében, a közös emlékek felelevenítésében és az új ismeretségek fogadásában is. Mindenben ott látjuk Istent. Arra a kérésre, hogy a lehető legrövidebb idő alatt keressünk egy olyan tárgyat, amelyben az isteni jelenlétet látjuk, bő öt perc alatt mindenkinek ott volt a kezében egy-egy apróság, avagy a helyén hagyva választott egy nagyobb tárgyat, amelyben meglátta, akit keresett.

Mindenben ott látjuk Istent – írtam fennebb, hisz ott van a karkötőkben, amelyeket barátainktól kaptunk, ott van egy-egy virágban, fűszálban, gyógyító erejét jelképezte az orvosság, ott van a telefonban, amely révén barátainkkal tartjuk a kapcsolatot, ott van akkumulátorában, jelképezve azt az erőt, amellyel Isten minden nap megajándékoz bennünket. Ott van az almában és magjában, ott a tisztánlátás eszközében: a szemüvegben – és még hosszan lehetne sorolni. Vacsora után rajzfilmet néztünk, és a csapat jól szórakozott a Mulán hősnőt segítő Mushu háziasárkány kalandjain.

Másnap Fülöp Júlia szólította áhítatra a még félálomban börtörkáló résztvevőket. Rácz Norbert gyakorló ifjúsági segédlel-

kész a különböző vallások által használt szent iratokról és az ezekben megjelenített istenképről beszélt, majd hazai tájakra érve a Bibliában kerestük Isten jelenlétét. Öröm volt látni, hallani, hogy nem csak az előadóé volt a szó, hanem a hallgatóság is elmondta, ki miként látja Istent a Biblia szavaiban.

Délután ismét nekilódultunk az istenkeresésnek a természet, a világ és a közösségek kapcsolatában. Az édenkertből való kiűzetés, az ember eredendő bűnösségének unitárius szellemiségben való magyarázatától kezdve napjaink társadalmi, közösségi helyzetéig sok minden került terítékre.

Jó alkalom volt ez a találkozó arra is, hogy felmérjük, milyen problémákkal küszködnek Erdély-szerte az élő vagy éppen csírázó egyetemista körök. A helyzetértékelés után ötletet, „gyakorlatokat” cseréltünk.

Vasárnap délelőtt – amint az már megszokott az ODFIE ilyen jellegű rendezvényein – elmentünk a templomba, ahol Rácz Norbert összegző és gondolatindító egyházi beszédét hallgattuk. Az istentisztelet után a papilak udvarán gyülekezett a csapat, köszönetet mondva a lelkeszi családnak a rendezvényhez nyújtott támogatásért.

A hazaindulásra várakozókat rögtönzött tréfás esküvővel szórakoztattuk. A további keresés gondolatát megőrizve lassan a búcsúszavaké lett a főszerep, és a mihamarabbi találkozás reményében hagytuk magunk mögött a tordatúri szállást.

Befejezésül arra kérem az Olvasókat, hogyha ismernek a környezetükben olyan unitárius egyetemistákat, akik akár erdélyi, akár magyarországi tanintézményekben folytatják tanulmányaikat, szíveskedjenek a vakarcsi@yahoo.co.uk elektronikus postacímre vagy az ODFIE székhelyi címére elküldeni elérhetőségüket.

Vass Károly

A „kis rendezvények” fontosságáról Kalákázás régi módra

Régóta egyletezek. Talán túl régóta is. Lassan elfelejtettem, mit is jelent helyi egyleteként, szűk baráti körben, késő őszi hideg estén egy kis fűtött teremben üldögélni, játszani, beszélgetni, ismerkedni – egyletezni a szó igaz értelmében. Talán ezért hatott meg ennyire az október 27-e és 29-e között Fiafalván szervezett egyházköri találkozó.

Programterve nem rejtegetett különleges attrakciót. A szokásos módon ismerkedéssel kezdődött, majd áhítat, előadás, beszélgetés, közös étkezések, játékok és filmnézés zajlott. Mégis volt benne valami különleges. Talán a hangulat, az együttlét, a csapattá alakulás folyamatának érzése, ahogy lassan megjegyeztük egymás nevét, és megéreztük, hogy jó lesz újra találkozni, és nemcsak ismerősökként, hanem barátokként is köszönteni egymást.

Szép, nyugodt, barátságos hétvégét töltöttünk együtt. A régóta egyletezők újabb lendületet kaptak a folytatáshoz, a még csak alakulófélben levő egyletek tagjai pedig ötletet és buzdítást kaptak a többiektől.

Kovács Mária

Két elbűvölő természeti kincsünk-től, a jól ismert és sokat látogatott Tordai-hasadéktól, illetve a kevésbé neves, de vadregényességében annál megejtőbb Türi-hasadéktól egyaránt három-három kilométerre, Tordától 5-re található az egyik legrégebbi unitárius egyházközség: Szind. Mára alaposan megcsappant a lélekszám: a gyülekezet huszonhét főt számlál – ez egyúttal a falu teljes magyar lakossága is –, átlag-életkoruk 70 év fölötti, így nem csoda, hogy az egyházközség anyagi fenntartása rendkívül nehéz, majdhogynem lehetetlen. A szép paplakot, amelynek működtetése önmagában is meghaladja az egyházközség erejét, 1994 óta az Erdélyi Kárpát-Egyesület bérli. Ün. „kulcsosházként” próbálják működtetni, tömegszállásként, amely 34 ágyával – és korántsem túlzott „luxusával” – átutazó kirándulók bevett menedékhelye.

Van-e miért reménykedni egy ilyen közösség újraeledésében? Erre bizony nem könnyű egyértelmű választ adni. Ami azonban Szind falunak az „értékét” félreérthetetlenül növeli, az a falutól egy kilométerre húzódó majdani észak-nyugat-erdélyi autópálya, amely vélhetőleg

éveken belül megmutatja gazdaságfejlesztő hatását a vidéken.

Az építészeti igen harmonikus paplakhoz ezért feltétlenül érdemes komoly terveket hozzákapcsolni. Ezt az egyházközség is belátja, jöllehet tagjai számára a „terv” voltaképpen csakis „vágyat” jelenthet.

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet azonban többet tehet. Október 8-án az ODFIE központi irányításával mintegy 25, Kolozsváron lakó fiatal utazott ki Szindre, hogy kaláka formájában kezdje meg a paplak fejlesztését. Megkezdődött hát a vízvezeték lefektetése. Az 52 méternyi árokásást csakhamar a csőfektető szakemberek munkája tetőzte be, így a házhoz már utat találhat magának az ivó- és mosdóvíz. A fiatalok a fürdőszobául használandó helyiség előkészítéséhez is hozzáfogtak: kilapátolták a fölös törmelékét és földet, eltakarították a korhadat padlódeszkákat.

A kalálázó fiatalokhoz örömmel csatlakozott a volt tordai énekevezér, Szabó Domokos és az új lelkész, Józsa István Lajos, valamint két alsófelsőszentmihályi ifjú is. Később tiszteletét tette a „munkatelepen” a helybeli görög katolikus pap,

Liviu Crișan is, aki örömmel kóstolta – és dicsérte – meg az ODFIE-s lányok ebédjét. A megfelelő népzenei aláfestés mellett zajló munka éjfélig befejeződött, a fiatalok elégedetten masszírozták megnyomorgatott derekukat. Mindenki elégedett volt. Egésznapos munkájuk teljesen magán hordozta a kaláka hagyományos jegyeit. Amit egy előregedett egyházközség nem tud megtenni, azt néhány fiatalember szinte „sportból” – meg persze az együtt töltött órák élvezete mellett – maga mögött tudhatja, meglepően rövid idő alatt. Nyugodt lélekkel ajánlhatjuk ezért minden egyházközség figyelmébe a kalákát mint e régi, jól kipróbált népi hagyományunkat. Lám, micsoda értékteremtéssel jár, ha a hagyományörzést nem szorítjuk le pusztán a néptáncra vagy népdal-éneklésre!

Sz. L. – J. T.

Kedves Felfedező Barátaink!

Szeretettel köszöntünk! Íme, új kérdések, új keresgélvők az *Unitárius Közlöny* e számának cikkeiből! Egy részük még mindig az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc félszázados évfordulójának üzenetét, a róla való egyházi megemlékezések hangulatát idézi, de találhattok írást az idősekről és betegekről való gondoskodásról is.

Külön is figyelmetekbe ajánljuk Ferenczi Enikő cikkét (*Ha bajban vagyok, ki segít?*), amely az emberiességről, a fiatalok nagyszívűségéről tesz tanúságot. De a szindi ODFIE-kaláka is nagyszerű üzenetet adhat át nektek: nem sopánkodni kell, hanem összefogni és hatékonyan dolgozni.

Kedves Barátaink! Bizonyára emlékeztek még a játékszabályokra. Ne feledjétek: aki társakat szervez be, abban a fordulóban megduplázódik a pontszáma.

A Forgószerű esetében – akárcsak az előző fordulónál – úgy kell eljárnotok, hogy miután megtaláltátok a kérdésekre a helyes választ, karikázzátok be annak betűjét. Így egyszerűbb a válaszadás és kevesebb a hibalehetőség. Ne feledjétek: *csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük*. Izgalommal várjuk leveleiteket.

A válaszok beküldési határideje: **2007. január 1-je**. Sok sikert!

Nagyon várjuk leveleiteket az alábbi címre:

Fekete Levente
527005 Aita Mare,
Str. Főút 349. jud. Covasna

Forgószerű

- Hány éve szentelték fel a Kolozsvár-belvárosi unitárius templomot?

A. 200	5 pont
B. 210	10 pont
C. 250	15 pont
- Hol nyílik – a tervek szerint – „Unitárius terem” a következő években?

A. Kolozsváron	5 pont
B. Déván	10 pont
C. Székelykeresztúron	15 pont
- A Biblia melyik könyvében található ez a szövegrész: „Ha az Úr akarja és élünk..”?

A. Mózes első könyvében	5 pont
B. Lukács evangéliumában	10 pont
C. Jakab levelében	15 pont
- 4/a. Melyik magyar drámában található „Szervét Mihály imája”?

A. Az ember tragédiája	10 pont
B. Csillag a máglyán	15 pont
C. Caligula helytartója	20 pont
- 4/b. Melyik bibliai könyvben kerül egy mondatba „az Úr lelke”, és a szabadság?

A. Az 1. Korintusi levélben	5 pont
B. A 2. Korintusi levélben	10 pont
C. A Római levélben	15 pont

Tükör

Írj egy-két oldalas fogalmazást ezzel a címmel: *Mennyi áldozható fel önmagamból – másokért?*

Lapszámunk szerzői: **Csáki Júlia** kereskedő, nőszövetségi munkatárs (Székelyudvarhely), **Dimény József** lelkész (Alsófelsőszentmihály), **Ferenczi Enikő** teológiai oktató, PTI, kórházlelkész (Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Kisgyörgy-Barla Júlia** ny. tanárnő (Marosvásárhely), **Kovács Mária** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Máthé Dénes** adjunktus, főgondnok (Kolozsvár), **Szász Ferenc** lelkész (Brassó), **Tatár Juliánna** egészségügyi asszisztens (Barót), **Vass Károly** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Zsákó Erzsébet** ny. textilmérnök (Kolozsvár)

Két anyósvicc

1. Hidat készítenek a székeleyek a patakon keresztül. Ki is kellene próbálni. Török a fejüket mit tegyenek, az egyik megszólal:

- Megmondom az anyósomnak, menjen át rajta, próbálja ki! - javasolja az egyik. - Van vagy száz kilós, ha őt megbírja, akkor jó.

- És ha leszakad? - kérdezi az egyik atyafi.

-! - mondja az ötletgazda. (Lásd vízszintes 1.)

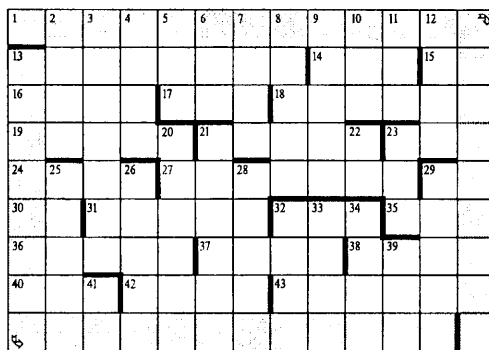
2. Az anyós egy lelkes pillanatában így szól a vejehez:

- Fiam, én nem tudnék élni nélküled!

-! - csap le rögtön a vej. (Lásd függőleges 13.)

Vízszintes: 1. Az első vicc poénja. 13. Szántóeszköz része. 14. A Nílus német neve. (NIL). 15. Számárhang. 16. Zakariás, becézve. 17. Növényt nemesít. 18. Arra a helyre lép. 19. Sportmez. 21. Szervesanyag-féleség. 23. Fekete István fecskéje. 24. Török méltóság volt. 27. Piros szőlőből készült borfajta. 29. Maros megyei autójel. 30. Jegyzetel. 31. Portugál város. 32. Ízeltlábú állat. 35. Csecsemőital. 36. Csukódik. 37. Fonalat erősít. 38. Vágóeszköz. 40. Japán rajzfilmbeli baba. 42. Tibeti főpap. 43. Ne állj meg!

Függőleges: 2. Szándékozik. 3. A főlzintre megy vele. 4. Hull. 5. Mondat eleme. 6. Lárma. 7. Francia műholdas tévécsatorna. 8. Fejadag. 9. Bajor..., hazai magyar humorista volt. 10. Állókép. 11. Lenti helyre. 12.....Holgerson, meseregény hőse. 13. A második vicc poénja. 20. Hibáztatás. 21. Kalap széle. 22. Nitrogén és kálium vegyjele. 23. Angol macska (CAT). 25. Összehasonlítással kapcsolatos fogalom. 26. Idejétmúlt. 28. Egész része. 29. Fagyi márka. 32. Bogár tojása. 33. Nehéz fém. 34. Elemi szilícium. 39. Íme. 41. Kettő, római számmal.

Vendégszeretet

Helyezze el a következő szavakat, négy kivételével, a mellékelt hálóban, egyet előre könnyítésül beirtunk. A megmaradt szavakból a következő vicc poénját állíthatjuk össze:

Vendégségbe megy a skót. A háziasszony kávéval kínálja, és megkérdezi:

- Hány cukorral issza a kávé?
- Otthon eggyel, a vendégségben öt! - felel a skót.
-! replikázik a háziasszony.

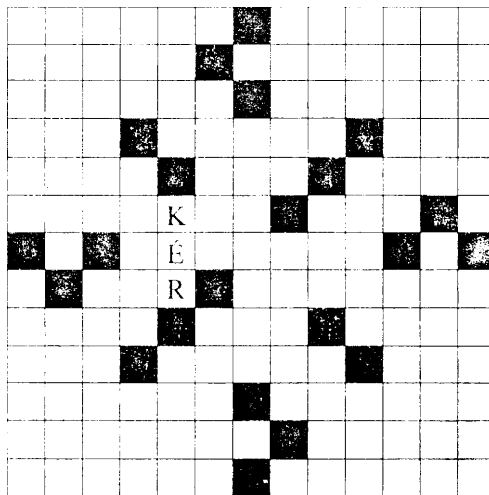
3 betűsek: BOR, GÁT, HÍV, HÚS, KAR, KÉR, LÁT, LIM, MÁL, MÉR, PAM, RAJ, TAR, ZÚG

4 betűsek: ATÁD, ATOM, ERES, IHAR, KIRÓ, LELŐ, RÓMA, RÓZA

5 betűsek: AKKOR, DEBAR, HUZAT, KOMÁR, LUNAR, MAGÁT, MALÁJ, MÉGIS, MÓDOS, MÓKÁS, ROSÁL, SIRAT, SOREL, ZALÁN

6 betűsek: ARARÁT, ATOMOS, BARÓTI, CSAPAT, CSIKAR, ÉREZZE, ÉTELES, IRAMOS, LETESZ, MEGÉRŐ, NOMOSZ, OTTHON, OZALID, ÖSZTÖN, ROBOGÓ, SARZSI, TAGADÓ

7 betűsek: BÉLSZÍN, GÁZOSÍT, KARÁTOS, KARSZÁM, RADÍROZ, RÁTEKER, SIRATÁS, TÍZÓRAL, ZAVARÁS.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: 2007. január 5-e. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét 2007 januári lapszámunkban közöljük.

Szeptemberi rejtvényeink megfejtése: Faludi Ferenc tanácsa: „Kaput ne nyiss a szíveden, mikor ablakkal beéred”. Mérges a székeley: „Áron! Még egy ilyen figura és fenéken rúglak!” Könyvjutalmat nyert Zsakó Erzsébet kolozsvári olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.